

A SCHWAN-BOVIER CSALÁD NYOMÁBAN – ÖTLETEK KEZDŐ GENEALÓGUSOKNAK

Bevezetés

Új kutatásom ötlete 2016 júliusában körvonalazódott. Testvérem indítványozta, hogy gyűjtsünk össze minden családfát, amit eddig a hozzátartozóink készítettek, hogy nekünk is meglegyenek. Mikor megszereztünk és lefénymásoltunk mindent, amit megkaptunk, rá kellett döbbernünk, hogy három nagyszülőnk ága szépen ki van dolgozva, azonban anyai nagyapánk, Schwan Lőrinc részéről nincs semmi.

Bántott ez a kihagyás, és eldöntöttem, hogy elkészítem a családfáját, így egyedül az ő ágával foglalkoztam. Feltérképeztem édesapjának (Schwan András, 1910–1998) és édesanyjának (Bovier Katalin, 1915–2001) a rokonságát is. A kutatás elején azonban nem volt nagy célom: csak az ükszüleim összes leszármazottját szerettem volna megismerni a még élő rokonok segítségével. Összel bővítettem ki a kutatást, immár az összes fellelhető őst szerettem volna megtalálni, itt oldalágakkal már nem foglalkoztam. A kutatás középpontjában tehát ükszüleim álltak: Schwan Lőrinc és Werner Barbara (más források szerint Borbála), illetve Bovier Jakab és Deutschle Veronika.

Mielőtt azonban rátérnék a módszertanra, szeretném röviden ismertetni a család történetét. Nagyapám ősei német területekről költöztek be Magyarország délvidéki falvaiba a 18. század folyamán, mikor fontos volt a háborúk következtében elnéptelenedet helységek betelepítése. Az én rokonaim leginkább a Bácskában található Brestowatz és Filipowa nevű falvakba költöztek, ezeknek a magyar neve Szilberek és Szentfűlöp. Eredetileg az utóbbi településre sokkal többen mentek, ám a következő években házasság és költözések útján többnyire mindannyian átkerültek a szomszédos Szilberekbe, a 20. század eleje már itt találta őket – legalábbis közvetlen felmenőim nagy részét.

A többnyire mezőgazdaságból élő népesség életében az 1913-as esztendő hozott változást: a kalocsai érsek meghívta őket, hogy műveljék a Hartakékespusztán (egyéb nevei: Érsekhearta, Nagyharta) lévő földjeiket.¹ A bérlet eredetileg húsz esztendőre szólt, később azonban még tíz évvel meghosszabbították. Körülbelül ötven család költözött a két faluból a kissé mocsaras helyre, melyet újnak számító mező-

¹ A terület térképeit Kuczy Károly gyűjtötte össze és rendszerezte tanulmányában. Lásd Kuczy Károly: A kalocsai érsekség gazdasági levéltár kéziratos térképeinek kartográfiai névtára. I. Érsek-Harta és Szentkirály puszták térképeinek vizsgálata. In: *Bács-Kiskun megye múltjából* 11. Kecskemét, 1992, 383–464.

gazdasági technikáikkal kezdték felvirágoztatni. Egyre inkább függetlenedtek a szomszédos Hartától, 1936-ban például saját temetőt jelölt ki számukra az érsek-ség.² 1943-ban lejárt a bérlet, a „svábok” pedig elköltöztek, mindenki oda, ahol épp sikerült földet szereznie a háború végi viszonyok alatt. Az én családom például Vaskút és Gara környékén telepedett le.

A kutatás menete

Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár

Nagyapám ősei Brestowatz és Filipowa területén éltek. Tekintve, hogy ez a Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár illetékességi körébe tartozik, kutatásomat is ott kezdtem.

Eleinte személyesen mentem oda, bár lehetőség van *online* kutatásra is. Azonban hatalmas élmény volt a több száz éves iratok olvasása, így több napot töltöttem el ott. Születési, házassági és halálozási anyakönyveket vizsgáltam.

A levéltár munkatársai segítőkészek voltak, egyedül egy dolog okozott számomra problémát: a kutatási korlátozások. Ugyanis törvény mondja ki, hogy a személyiségi jogok védelme érdekében bizonyos számú évnek el kell telnie ahhoz, hogy az adatok kiadhatók legyenek: születéseknél ez kilencven, házasságnál hatvan, halálozás esetén pedig harminc év. Elméletileg ez feloldható személyes érintettség esetén, nekem azonban nem sikerült engedélyt szerezni. Ráadásul nem is adott évtől számoltak vissza: 1920, 1950 és 1980 volt a határ, aminél tovább nem mehettem.³ Maga a szabály teljes mértékben érthető, de egy kutatónak ez nagyon zavaró tudott lenni.

A másik problémám a kalocsai anyaggal az volt, hogy nem dolgoz fel akkora időintervallumot, amekkorát át akartam tekinteni: 1826-tól vannak anyagaik, én pedig a régebbi időkre is kíváncsi voltam.

Viszont ami megvan, annak a minősége vitathatatlan. Egy kis szobában van lehetőség a kutatásra, ahova egy mikrofilmolvasót is elhelyeztek: az anyagok egy része azon van meg.⁴ Ez könnyen kezelhető, jól lehet olvasni rajta, a kép élességét is be lehet állítani. Egyedül az lassítja a folyamatot, hogy nem lehet azonnal egy több évvel későbbi adathoz ugrani, hanem végig kell tekerni mindent: ha például az 1873-as születéseket olvassa az ember, akkor nehézkes átugrani az 1850-es házasságokhoz. Hogy ne kelljen sokat vesződnöm a mikrofilmek fűzésével, inkább egyéb módon szereztem adatokat.

² Lásd Kustár Rozália: Bácskai németek Érsekhartán. In: Kothencz Kelemen (szerk.): *Sarjadó sorok. A VIII. Duna–Tisza közti nemzetközi néprajzi nemzetiségkutató konferencia (Baja, 2011. július 14–15.) előadásai*. Baja – Kecskemét, 2012, 149–156.

³ <http://archivum.asztrik.hu/?q=oldal/a-leveltari-anyag-kutathatosaga-11-13-pont> (Utolsó letöltés dátuma: 2017. 08. 15.)

⁴ Ezen mikrofilmek a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában is rendelkezésre állnak.

Én személy szerint a másodpéldányokat forgattam legszívesebben: ezek a plébániák évente rögzített anyakönyvi összeírásainak a másolatai. Egy elzárt területen őrzik őket, ahova a kutató nem mehet be, mindig meg kell adni a levéltárosnak, hogy mely településről milyen anyakönyveket és mely éveket kéri. Ez adta a levéltári kutatás legboldogabb pillanatait: felemelő érzés volt a régi iratok lapozgatása.

Az itteni kutatás menetét egyébként úgy építettem fel, hogy ha tudtam egy születési időt, ott meg voltak adva a szülők nevei. Megnéztem az előtte lévő évek esküvőit, ahonnan már (jó esetben) tudtam, hány évesek, majd a születési anyakönyveket, és így lehetett folytatni a sort. A halálozásokat néztem utoljára, hiszen az sokkal kiszámíthatatlanabb, és tulajdonképp minden évet át kell lapozni, nem lehet szelektálni.

Egy idő után egyszerűbbnek gondoltam az *online* kutatásra való átállást. Több lehetőség van erre, attól függően, hogy mennyi időre szeretne hozzáférést az illető: van 15 napos, negyedéves és egy éves is. Mindegyikért bizonyos összeget kell fizetni, majd a levéltár honlapján⁵ egy regisztrációt követően kezdhetjük a kutatást. Az ott dolgozók egyik legnagyobb projektje volt az utóbbi években, hogy minden egyes adatot, amely másodpéldányokon, mikrofilmeken rendelkezésükre állt, digitalizáltak: így az *online* és a helyi adatok teljes mértékben fedik egymást.

A program felülete könnyen kezelhető. Kiválasztjuk a keresett települést és azt, hogy milyen anyakönyveket szeretnénk, majd az évek között lapozhatunk. A betöltött oldalak teljes mértékben olvashatók, hiszen rájuk lehet nagyítani – ennyiben többet nyújtanak, mint a másodpéldányok, ahol legfeljebb nagyító lehet segítségünkre ilyen esetekben. Az *online* kutatás jelentősen felgyorsította a munkámat. Külön örömet jelentett az, hogy bizonyos számú oldalt le is menthettem magamnak.

Problémát egyedül az okozhat, ha az ember járatlan a régies írásmódokban. Ha ugyanis a plébánosnak kevésbé volt rendezett az írásképe, az megnehezíthette például egyes családnevek kibetűzését, vagy bizonyos keresztnévek rövidítésének a feloldása is időt igényelhetett. Ilyenkor célszerű megnézni, hogy az adott plébános hol használt még olyan betűket, amelyeket viszont ki lehetett következtetni.

Deutschle Jakob

A családfám készítésének azért kezdtem neki, mert úgy tudtam, nagyapámmal még senki nem foglalkozott. Egy rokonomtól azonban megtudtam, hogy ez nem teljesen igaz: az 1980-as évek közepén feldolgozták az ő anyai nagyanyjának, Deutschle Veronikának a rokonságát. A kutató neve Jakob Deutschle, és a családnak a második világháború után Németországba vándorolt ágához tartozott. Dédanyámnak elsőfokú unokatestvére volt, néhány évvel ezelőtt hunyt el. Erről nagyapám egyik sógornője értesített, aki rendelkezésemre is bocsátotta az ő példányát.

⁵ www.archiv.asztrik.hu

Deutschle Jakab hihetetlen munkát végzett annak ellenére, hogy harminc évvel ezelőtt a kutatási lehetőségei sokkal szűkösebbek voltak, mint jelenleg nekem. Feltérképezte, hogy melyik őse vándorolt át Szilberekbe az 1840-es években, ahol mészárosként dolgozott. Az összes leszármazottját felkutatta (neki egyedül tizenhárom gyermeke volt), illetve visszavezette az ő őseit egészen az 1630-ban született Christoph Teuschling (a vezetéknev írásmódja az évek folyamán változott). Munkája végén nyolc oldalas családtörténetet is írt.

Deutschle feldolgozása nagyon sokat segített nekem, azonban nem elégítette ki minden igényemet. Az egyik gondom az volt vele, hogy a nevek mellett csak születési időket adott meg, míg engem a helyszín és a halálozás is érdekelt. Ráadásul, mint kiderült, azok közül is több hibásan volt megadva. Nem jelezte azt sem, amit a levéltárban derítettem ki: egyik rokonom törvénytelen gyermek volt, anyja későbbi férje vette a nevére – ha erről nem tudok, jelentős gondokkal szembesültem volna. Másik problémám az volt, hogy az őseit tekintve egyedül a Deutschle vezetéknevűekkel foglalkozott, azokkal nem, akik beházasodtak a családba. Munkája nagyon jó alapot adott a család kutatásához, azonban emiatt sok kiegészítésre is szükség volt.

Időközben kezembe került Kustár Rozália *Bácskai németek Érsekhartán* című tanulmánya.⁶ Meglepődve vettem észre, hogy Deutschle Jakabra hivatkozik benne. Mint kiderült, a német kutató a családfa elkészítése mellett egy olyan írást is hátrahagyott, amelyben a szilberek németek Érsekhartán töltött idejét elemezte családi (és saját) visszaemlékezések, valamint egyéb iratok nyomán. Deutschle a kéziratnak a *Chronik* címet adta, és a Hartai Polgármesteri Hivatal irattárának ajándékozta. Az egyedülálló forrást természetesen el akartam olvasni, azonban megdöbbenéssel vettem tudomásul, hogy az irattár kiselejtezte azt. Tartalmát így csak másodkézből ismerhetjük, Kustár Rozália feldolgozásából.

Myheritage

A www.myheritage.com weboldal maga a családfakészítő program, amelyet munkám során használtam. Pozitívuma, hogy nem csak a saját adataim felvitelére és kezelésére alkalmas, hanem belenézhetünk mások kutatásába is. Ez azonban akkor használható ki leginkább, ha előfizetünk, így egy nagyobb összegért szabadon böngészhetünk az adatbázisban egy évig.

Ha nem fizetünk, akkor körülményesebb úton juthatunk csak információhoz. Nekem csak úgy sikerült, ha már beírtam egy nevet a saját családfámba néhány adattal, akkor a *Smart Match*-re kattintva megnézhettem, hogy más családfáknál talál-e egyezést, és ha biztos voltam benne, hogy ugyanarról a személyről van szó, akkor kiegészíthettem az új adatokkal. Az ingyenes verzió továbbá csak maximum 250 személyről készít biztonsági másolatot.

⁶ Kustár: i. m.

Egy idő után érdemesnek tartottam előfizetni, utólag pedig azt tudom mondani, hogy megérte. Adatbázisuk óriási, és akkor sincs nagy gond, ha más családfákkal éppen nincs egyezés, mert bizonyos számú anyakönyv is a kutatók rendelkezésére áll. A fizetős funkció arra is feljogosít, hogy levelezzünk más családfák működtetőivel.

A *myheritage* egyébként lehetővé teszi a hagyományos születési-házassági-halálozási adatok mellett például fényképek, végzettség, idézetek, különféle elérhetőségek megadását. Többféle elrendezésben szemlélhetjük a diagramokat, térképet is készíthetünk, illetve statisztikai adatokat is láthatunk a munkánkról.

Egy dolog miatt azonban elégedetlen voltam a programmal: rengeteg extrát kínálnak ugyan, de a feltöltött fényképek egy idő után (volt, hogy pár nap, máskor hetek alatt) rendszeresen törlődtek, és ha az ember több száz képpel dolgozik, akkor ez igen kellemetlen tud lenni. A hiba egyébként azért is érthetetlen, mert a program mindig készít biztonsági másolatot, amit feltölt a weboldalra.

Német kiadványok

Harmad-unokatestvérem, Heffner Hedvig hívta fel a figyelmem arra, hogy a dunai svábok leszármazottai már foglalkoztak anyakönyveik számbavételével. Minden délvidéki sváb településről készült egy kiadvány a múlt század utolsó éveiben, az én esetemben ugyebár Brestowatz⁷ és Filipowa⁸ volt jelentős. Ő is használta ezeket, a Schwan-családfát is elkezdte már kutatni, és nagyon sok hasznos ötletet adott, ám ezek közül a legfontosabbak ezek a bizonyos könyvek voltak.

A levéltárak anyagával ellentétben, ezek más séma alapján vannak rendszerezve: nem évenként és anyakönyvenként, hanem személyenként. Ez nagymértékben megkönnyítette az átláthatóságot: láttam az illető születési, házassági, halálozási adatait, gyermekeinek és szüleinek nevét. Továbbá nem csak 1826-tól szerepeltek benne az adatok, hanem ameddig vissza tudták vezetni, általában a betelepülésig. A második világháború végéig dolgozták fel őket, hiszen ekkor kellett a németeknek elköltözniük. Minden kötetet másvalaki szerkesztett, többféle névmutatókat tartalmaznak, a brestowatziban például rendszerezik azt is, hogy mely család honnan települt be.

A köteteket igen nehéz fellelni, az internet sem volt ebben segítségemre. Véleményem szerint inkább Németországban lehetnek belőlük példányok, de kereskedelmi forgalomban már nem lehet elérni őket. Pedig a családfakutatóknak ez a segítség felbecsülhetetlen, megérné digitalizálni és szabadon felhasználhatóvá tenni a köteteket az interneten, hiszen nagyon rövid idő alatt óriási haladást lehet

⁷ Stephan Werni: *Ortssippenbuch Brestowatz in der Batschka*. Heimatausschuss Batsch-Brestowatz. Stein bei Pforzheim, 1986.

⁸ Johann Pertschi: *Ortschuppenbuch Filipowa in der Batschka*. Ortsgemeinschaft der Filipowaer. Winnenden – Leutenbach, 1989.

elérni velük. A filipowait megtaláltam ilyen formában,⁹ ám a többit is érdemes lenne.

Internetes adatbázisok

Ezen oldalakra inkább kutatásom végén találtam rá, noha kezdettől igyekeztem keresni őket. Ami állítólag világszinten a legnagyobb, a www.familysearch.com számomra nem hozott sikert, maximum olyan adatokat sikerült találnom, amelyeket már régóta tudtam. Inkább az Amerikai Egyesült Államok lakosai szerepelnek benne, hiszen mormonok készítik az oldalt. Ugyanez volt a probléma a www.accessgenealogy.com weboldallal is.

Volt viszont egy oldal, amin megdöbbenően részletes és viszonylag naprakész adatokat találtam, kifejezetten a dunai svábokról: még édesanyám születése is szerepelt rajta, bár az oldal elkészültekor még élők keresztnévét a személyiségi jogok védelme miatt eltakarták egy egyszerű *Living* felirattal. Ez az oldal a www.rootsweb.ancestry.com. Minden eddig listázott eszközöm közül ennek a legegyszerűbb a kezelése: mutatja a születési, házassági, halálozási helyet és időt, a szülőket, a házastársakat, a gyermekeket, a személyekre pedig rá lehet kattintani, így tulajdonképpen mindenkinek van egy saját oldala, ahol az ő adatai, közeli rokonai szerepelnek.

Oral history és fényképgyűjtés

Egy családfakutatásnál véleményem szerint elengedhetetlen, hogy a még élő rokonok felelevenítsék emlékeiket, hiszen megélték az eseményeket, így többnyire hiteles (bár esetenként szubjektív) képet kaphatunk őseinkről. Nekem ebben nagyapám korosztálya volt segítségemre, leginkább nővére, Bischof Antalné Schwan Katalin. 1932-ben született, tehát még emlékszik az érsekhartai évekre, a világháborúra és az azt követő időkre. Memóriája hibátlan, napra pontos adatokat mondott, és elmesélte, milyen emberként emlékszik nagyszüleire, milyen volt az akkori divat, mik voltak a szokások, ki mivel foglalkozott.

Nagy segítséget kaptam az ő unokatestvéreitől is, Werni Annától és Katalintól, illetve Kühn Erzsébettől. A szóbeli elbeszéléseken kívül rengeteg fényképpel gazdagodtam, hiszen minden személyről igyekeztem fotót tenni a családfába. A legrégebbiek 1910 körül készültek, de nagyon érdekes az 1931-es duplaesküvőn készült csoportkép is, melyen dédszüleim és dédapám húga házasodott, és amely nyomtatásban is megjelent.¹⁰

⁹ <http://filipowa.at/ortssippenbuch.html> (Utolsó letöltés dátuma: 2017. 04. 10.)

¹⁰ Monika Ambach (Hg.): *Blickpunkt – Fotografieren wir uns!* Budapest, 2016, 67.

Néhány eredmény

Mivel e tanulmány a módszertant hivatott előtérbe helyezni, a konkrét eredmények közül csak néhány dolgot emelnék ki. Schwan Lőrinc családfáján 616 személy szerepel, közülük 441 elhunyt és 173 élő személy, összesen 16 generáció. A legrégebbi ismert dátum 1620, és a még 1800 előtt születettek száma 257.

Mikor végeztem munkámmal, készítettem két táblázatot, melyekben eredményeim alapján feltüntettem, melyik család honnan költözött be, mely településre, és körülbelül mikor. Ha egy rovatban két családnév szerepel, akkor ott még a költözés előtt összeházasodtak. Az első táblázatban néhány sor dőlten szerepel: ennek oka, hogy ők Bovier-ágon is rokonok.

1. Schwan Lorenz és Werner Borbála ősei

Család neve	Származási hely	Átköltözés becsült ideje	Új lakóhely
Schwan	Rimlingen bei Merzig	1775–1799	Miletitsch, Brestowatz
Kaufmann	Hochheim am Main	1777–1791	Miletitsch, majd Brestowatz
Niederkorn	?	1774–1797	Brestowatz
<i>Mattes (és Rack)</i>	<i>Dürbheim bei Speichingen</i>	<i>1755–1776</i>	<i>Filipowa</i>
Elmauer	Heinrichstal	1757–1788	Brestowatz
<i>Bayer</i>	?	<i>1711–1759</i>	<i>Filipowa</i>
Stadler	?	1750–1771	Filipowa
<i>Werni</i>	<i>Liptingen</i>	<i>1749–1776</i>	<i>Filipowa</i>
<i>Müller</i>	<i>Liptingen</i>	<i>1749–1776</i>	<i>Filipowa</i>
<i>Weckerle</i>	<i>Wald-Sentenhart (Schwaben)</i>	<i>1758–1776</i>	<i>Filipowa</i>
<i>Lepold (és Högert)</i>	<i>Mähren</i>	<i>1747–1765</i>	<i>Filipowa</i>
Teiger	Reich	?–1753	Filipowa
Kopschitz	Troppau (Szilézia)	1725–1768	Filipowa
Bayer	Nádudvar(Pest megye)	1732–1770	Filipowa
Held	?	1751–1770	Filipowa

Család neve	Származási hely	Átköltözés becsült ideje	Új lakóhely
Held	?	1751–1770	Filipowa
Sebeditsch	?	1773–1816	Filipowa
Werner (és Bader)	Ruppertsberg	1755–1776	Filipowa
Edmayer (és Scherer)	Bechtolsheim és Abenheim	1758–1776	Filipowa
Unterreiner	Weckersweiler (Lotharingia)	1734–1781	Filipowa
Kapp	Dürbheim	1774–1800	Brestowatz
Affolder	(Lotharingia)	1780–1800	Brestowatz
Bachert	?	1794–1836	Brestowatz
Link (és Kraus)	Marlen (Schwarzwald)	1746–1773	Hódság, Miletitsch, Brestowatz
Schäfer	Schuttertal-Kambach, (Schwarzwald)	1735–1776	Hódság, Miletitsch
Faber	Riesweiler; Walschbronn, (Lotharingia)	1753–1776	Filipowa
Hipp	Fridingen, Tuttlingen	1736–1771	Filipowa
Kühn	Acса	1751–1773	Filipowa
Doser	?	1747–1773	Filipowa, Brestowatz

2. Bovier Jakob és Deutschle Veronika ősei

Család neve	Származási hely	Átköltözés becsült ideje	Új lakóhely
Gausz (és Gruber)	Felldorf	1757–1779	Filipowa
Milla	Bohunov; Porici-Alt-Biela Bezirkshauptmannschaft Mistek (Csehország)	1753–1783	Filipowa
Jermer	Bauer	1780–1798	Filipowa
Täuber	?	1782–1804	Filipowa
Scherer	Abenheim (Hessen)	1728–1755	Apatin
Braunstein	Schutterwald	1737–1764	Filipowa
Hoog	Geinsheim (Rheinland-Pfalz)	1700–1759	Filipowa
Kremer	?	1739–1767	Filipowa
Leh (és Nolt)	Rittershofen (Elsaß)	1737–1767	Filipowa
Prucker/Brugger és Horus/Horiss	Dürbheim	1748–1767	Filipowa
Wituschek és Janda	Mähren	1753–1786	Filipowa
Deutschle	Bieringen	1840-es	Brestowatz
(Pfeffer)	Frommerhausen	1721–1750	-)
(Ziegler)	Burladingen	1754–1782	-)
(Lezgos és Schmeckenbecker)	Schwaldorf (Schwandorf?)	1785–1815	-) ¹¹
Vogl	Apatin	1761–1775	Filipowa, Brestowatz

¹¹ Utóbbi három sor zárójelben van: ők még a betelepülés előtt beházasodtak a Deutschle család-

Család neve	Származási hely	Átköltözés becsült ideje	Új lakóhely
Kupferschmidt és Jager	Liptingen	1753–1776	Filipowa
Gillich	?	1756 előtt	Filipowa, Brestowatz
Haas	Bukin/Dunabökény	1759–1780	Filipowa
Boos	Halberstung-Sinzheim, (Schwarzwald)	1791–1802	Miletitsch, Brestowatz
Ernst	?	1746–1776	Miletitsch
Keller	Nürnberg környéke	1735–1760	Apatin
Pertschi és Mergl	Weigheim; Frittlingen	1752–1808	Filipowa
Haumann és Steiger	Reich	1756–1774	Filipowa
Brenner	Reichenau, Mähren	1760–1779	Filipowa
Krebs és Merkler	Doroslo	1779–1796	Brestowatz

Ha térképen szeretnénk ábrázolni a táblázatban lévő településeket, akkor azt vehetjük észre, hogy majdnem mindannyian a mai Németország délnyugati részéről érkeztek, többnyire Frankfurt és a Fekete-erdő környékéről, de előfordul Lotaringia, Elzász és a mai Csehország területe is. A két táblázat egyébként majd-hogynem le is fedi a két falu jellemző vezetékneveit, hiszen kis települések voltak, általában egymással házasodtak.

A táblázatban nem szerepelnek a Bovierek. Ennek az az oka, hogy ők nem voltak németek: kutatásaim alapján Joseph Bouvier volt az, aki beköltözött a 18. század utolsó éveiben Brestowatzba, a francia forradalom időszakában. Feltehetően egy másik honfitársával érkezett, hiszen nagyjából ugyanakkor jelent meg a faluban egy Moullion nevezetű személy is. Nem sikerült megtudnom, hogy pontosan honnan jöttek, a svábok csak a németek adatait jegyezték fel. A két család később egyesült, de mivel sváb falvokról beszélünk, ők is elnémetesedtek, dédanyám például már Bowierként írta a nevét. A *bovier* szó egyébként tehénpásztort jelent franciául: tehát minden bizonnyal őseim közt is lehetett ilyen foglalkozású ember.

Összegzés

Családfakutatásom kilenc hónapig tartott. A felsorolt források közül a német anyakönyvi kiadványok és a *rootsweb* volt a leghasznosabb: miután felfedeztem őket, pár nap alatt megtaláltam mindent, amit lehetett. Kijelenthetem, hogy ha ezek már a kutatásom elején rendelkezésemre állnak, néhány nap alatt elvégeztem volna a közel egyéves munkát – ha nem számítjuk a most is élők és a fényképek felkutatását, amire ebben a tanulmányban nem tértem ki részletesen. Ezekhez képest a *myheritage* adatbázisa és a levéltár nem kecsegtetett olyan sok eredménnyel. Előbbi problémáiról már szóltam, utóbbi pedig egyébként igen hasznos, az *online* kutatás pedig már gyors is, ám célja természetesen nem az, hogy személyek szerint megszerezzék a múltat – emiatt gyorsabbak az előbb említett eszközök.

Mégsem tanácsolom azoknak, akik családfakutatásba kezdenek, hogy elkerüljék a levéltárat, hiszen nagyon érdekes adatokra lehet bukkanni. Például arra, hogy ki miben halt meg, az egyes években miként változott a népesség összetétele, kinek mi volt a foglalkozása, vagy akár az is kiderülhet egyik ősünkről, hogy törvénytelen gyermek volt, ami szintén új kérdéseket vet fel. Emellett nem elhanyagolható az az élmény sem, amikor a több száz éves iratokat fogja kézbe az ember, és próbálja kislabizálni a régen halott emberek jegyzeteit.

NOÉMI BARICZNÉ FENYŐ

FOLLOWING THE TRACES OF THE SCHWAN-BOVIER FAMILY – IDEAS FOR BEGINNER GENEALOGISTS

In 2016, I started researching the origins of my Swabian grandfather from Délvidék. In 1913, his relatives moved from Szilberek and from Szentfűlöp to Érsekharta to cultivate the lands of the Archbishop of Kalocsa. I have followed back his ancestors from every branch of the family tree as far back in time as I could, the oldest known date is 1620. This study presents primarily the methodology of my work, giving useful ideas to prospective genealogists. I describe the great work of my relative, which has been already used by other researchers. I examine the local and online versions of archival research, internet databases, and German publications. By comparison, I present the advantages and disadvantages of all the sources I used. One of the interesting addition of the study is a table, which analyzes that which family, when and from which German area migrated to which Hungarian area.

